

AVUKAT

İ. HALİL ASILBAY

Miraç İş Merkezi Kat: 4 No: 48

Tel: 326 43 75 Fax 322 58 93

MALATYA

12 Haziran 1997

GENEL KURMAY BAŞKANLIĞINA ANKARA

1997 yılı başından itibaren gerek kurumunuzun gerekse kurumunuz personelinin işlem ve eylemlerini ilgi ve dikkatle izlemektedirim. Bu izlenimlerim sonucunda, ülkemizde adı sıklıkla anılmasına karşın kendisine pek tesadüf edilemeyen demokrasiye içtenlikle inanmış; bu inanç doğrultusunda gerçek anlamda insan haklarına saygılı bir hukuk devletinin özlemini çeken; ülkeyi sevmenin söylem değil eylemle olacağını düşündüğünden *fikir tüketmek* yerine iş üretmeye çalışan; bu nedenle de (*en azından şimdilik*) hiçbir dinsel ve siyasal düşünceye karşı kendisini yakın hissetmeyen; sorumlu, dürüst olma çabası içerisindeki genç bir hukukçu olarak aşağıdaki soruların oluşturduğu bir-takım kaygıları taşımaktayım. Bu soru ve kaygılarımı aşağıda bilgi ve dikkatinize sunuyor; bunlara ülkesini seven genç bir yurttaşın içten duygu ve düşünceleri olmanın ötesinde başka bir anlam yüklemeyeceğinizi umuyorum.

1. 2709 sayılı TC Anayasasının "egemenlik" başlığını taşıyan 6. maddesinde "*Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz.*" hükmü yer almış; 11. madde de ise Anayasanın istisnasız tüm kişi ve kurumları bağlayan temel hukuk kuralları olduğundan söz edilmiştir. Bu hükümlere koşut olarak "*milli savunma*" başlığını taşıyan 117. maddede ise Genel Kurmay Başkanlığı ve Silahlı Kuvvetlerin görev ve sorumlulukları belirtilmiştir. Gerçekten de 2. fıkra hükmüne göre Silahlı Kuvvetlerin görevi yurt savunması olarak belirlenmiş; bu görevin yerine getirilmesi konusunda da Bakanlar Kurulu, Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı sorumlu tutulmuş; bu sorumluluğun kapsamı içerisine ulusal güvenlik de dahil edilmiştir. Bir başka deyişle Bakanlar Kurulu, hem ulusal güvenliği sağlamak; hem de Silahlı Kuvvetleri yurt savunmasına hazırlamakla yükümlü olup bu görev ve yetkisi dolayısıyla da meclise karşı sorumludur. 3 ve 4. fıkralarda görev ve yetkilerinden sözedilen, Silahlı Kuvvetleri temsil eden Genel Kurmay Başkanı ise Başbakanı karşı sorumlu tutularak sorumluluk zinciri tamamlanmıştır. Özetle Silahlı Kuvvetler, yurt savunmasından ötürü Bakanlar Kuruluna; Bakanlar Kurulu da Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı sorumludur. ***Açıkça görüldüğü gibi Anayasada Silahlı Kuvvetlere "yurt savunması" dışında başkaca bir görev ve yetki verilmemiştir.***
  - a) Bu anayasal düzenlemeler apaçık ortada ve yürürlükte iken Türk Silahlı Kuvvetlerini temsilen Genel Kurmay Başkanlığının anayasal görev ve yetki sorumluluğunun tümüyle dışında kalan herhangi bir konuda araştırma yapması ve bunu basına ve kamu görevlilerine "*sunuş*" biçiminde duyurmasının anayasal ve yasal gerekçeleri var mıdır?
  - b) Kamuoyunun bir kesimi ve basın tarafından benimsenmiş olsa bile bu yaklaşım demokratik devlet ve hukuk devleti anlayışıyla bağdaşır mı?
  - c) Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Yasasının 43. maddesinde ifadesini bulan ve Yönetmeliğin 124. maddesinde tekrarlanan "*Türk Silahlı Kuvvetleri her türlü siyasal tesir ve düşüncelerin dışında ve üstündedir.*" hükmü karşısında, "*irtica*" gibi tanımı konusunda bile fikir birliği olmayan, siyasal nitelik taşıdığı apaçık ortada olan bir konuyla Türk Silahlı Kuvvetlerinin ilgilenmesi belki "*yurt sevgisi*" ile açıklanabilir; ama yasal bir tavır olarak kabul edilebilir mi?
2. Yukarıda sözü edilen yasanın 43. maddesinin son cümlesinde "...Her türlü siyasal gösteri, toplantı işlerine karışmaları ve bu maksatla nutuk ve beyanat vermeleri ve yazı yazmaları yasaktır." kuralına yer verilmiştir. Yine Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Yönetmeliğinin 127. madde ve 128/d fıkralarındaki düzenlemelerde de askeri kişiler için kesin siyaset yasağı içeren hükümler mevcuttur. Özellikle 127. maddede "**Silahlı Kuvvetler mensupları, gazete ve risalelere iç ve dış siyaset hakkında yazı yazamazlar. Hükümet ve askerlik aleyhinde tenkitte bulunamazlar.**"

AVUKAT

İ. Halil ASILBAY

Miraç İş Merkezi Kat: 4 No: 48

Tel: 326 43 75 Fax: 322 58 93

MALATYA

biçiminde kesin bir kural yer almıştır. Öte yandan bu düzenlemeleri yaptırıma bağlayan Askeri Ceza Yasasının 148. maddesinde “Siyasi amaçla nutuk söyleyen, demeç veren, yazı yazan veya telkinde bulunanlar” için 1 aydan 5 yıla kadar hapis cezası öngörülmüştür.

- a) Tüm bu yasal hükümler karşısında Türk Silahlı Kuvvetlerine mensup bir generalin hükümeti ve özellikle Başbakanı eleştiri sınırlarını aşarak hakarete varan sözlerle hem de basın önünde eleştirmesine karşı tepkisiz kalmanın, demokratik devlet ve hukuk devleti ilkeleri bir yana hukuksal bir açıklaması olabilir mi?
- b) Genel Kurmay Başkanlığının laik devlet konusundaki görüşleri artık tüm kamuoyu tarafından bilinmektedir; ancak ben, sade bir yurttaş olarak kurumunuzun demokratik devlet ve hukuk devleti konusundaki görüşlerini de oldukça merak etmekteyim.

Sonuç

Bu yazı, gerçek demokrasinin, karşıt görüştekilerin birbirlerinin haklarını savunabildiği bir kültürel olgunluğu gerektirdiği inancıyla; sanıldığının aksine tümüyle siyasal yaklaşımlardan uzak biçimde; Türkiye gündemini işgal eden olaylara olabildiğince nesnel ve gerçekçi bir yaklaşımla bakmaya çalışan, genç bir hukukçunun kaygılarını içtenlikle dile getirebilmesi için kaleme alınmıştır.

Saygı ve kaygılarımla,...

Av. İ. Halil ASILBAY

DAĞITIM :

Dr. Mustafa Kalemli
TBMM Başkanı

Yekta Güngör Özden
Anayasa Mahkemesi Başkanı

Doç. Dr. Cüneyt Özansoy
AÜ Hukuk Fakültesi
Öğretim Üyesi

Engin Ardıç
İnter Star Televizyonu

Ali Kırca
ATV Televizyonu

Hulki Cevizoğlu
Kanal 6 Televizyonu

Ahmet Hakan
Kanal 7 Televizyonu

Ankara, 17 Haziran 1997

Sayın Av. İ.Halil ASILBAY,
Miraç İş Merkezi K:4 No:48
MALATYA

Genelkurmay Başkanlığı'na gönderdiğiniz yazı örneği alındı. Zahmet etmişsiniz. Size, gereken yanıtın Genelkurmay Başkanlığı tarafından verileceğini sanıyorum. Sayfalar dolusu açıklamalarla demokrasi ve hukuk devleti konusu anlatılabilir. Konuya yanlış ve yanlı yaklaştığınız anlaşılıyor. Dinsel sömürü, karşıt görüş değil, yıkma aracıdır, demokrasinin engellenmesidir. Asıl kaygı, bir hukukçunun böyle değerlendirmesidir. Nesnel ve gerçekçi bulamadım.

İyi dileklerle.

Yekta G. ÖZDEN